

I' *A*leta

Revista dels
Bordegassos
de Vilanova

Novembre 2025
Número 11
Època digital

Juan Luis Ruiz López
Alcalde de Vilanova i la Geltrú

ALCALDE

Orgull bordegàs

Em fa molta il·lusió escriure aquestes línies per felicitar-vos per la gran temporada que heu completat. Enguany heu tornat a contagiar la vostra alegria la ciutat, amb el bon gust de boca d'una Diada de les Neus magnífica. Vau completar una clàssica de vuit extraordinària, i la plaça de la Vila va tornar a veure castells de vuit dels Bordegassos, que no es veien a la ciutat des d'abans de la pandèmia. Moltes, moltes felicitats.

Sabeu bé que la colla representa molt més que l'art dels castells. Sou un element essencial per a la cultura popular i la cohesió social a Vilanova i la Geltrú. La manera de treballar en equip, la promoció de la igualtat, el respecte i la passió en cada castell són exemplars per a tothom que estima aquesta tradició. A més, el compromís amb la integració, la participació i la transmissió de valors fa que els Bordegassos siguin un autèntic motor de la vida comunitària.

“ Sabeu bé que la colla representa molt més que l'art dels castells. Sou un element essencial per a la cultura popular i la cohesió social a Vilanova i la Geltrú. ”

Soc conscient que no tot han estat flors i violes, i aquesta temporada tan completa té encara més mèrit tenint en compte les dificultats amb el local d'assaig, que espero que es pugui solucionar aviat. Vilanova i la Geltrú té en el groc terrós un color que ens identifica, i la vostra tasca és fonamental perquè les nostres dates assenyalades siguin punt de trobada i celebració per a tothom. Gràcies per dur el nom de Vilanova arreu, per aportar sempre entusiasme, per formar part activa de la ciutat i

per emocionar-nos amb cada castell que aconseguim descarregar.

Us animo a continuar així, amb la mateixa força i il·lusió, sabent que darrere de cada castell hi ha un projecte col·lectiu que uneix famílies, amics i veïnatge al voltant d'una passió compartida. Tant de bo que aquesta gran família bordegassa continui creixent i que pugueu lliurar més camises noves als integrants que s'aniran afegint a la colla. I que cada vegada la pinya sigui més gran.

Endavant, bordegassos i bordegasses, que la temporada que ve porti molts més èxits i moments per recordar.

Amb estima i orgull.

“ Vilanova i la Geltrú té en el groc terrós un color que ens identifica, i la vostra tasca és fonamental perquè les nostres dates assenyalades siguin punt de trobada i celebració per a tothom. ”

Eva Bolaño Creus

Regidora de Cultura de Vilanova i la Geltrú

REGIDORA DE CULTURA

Ja tenim de nou L'Aleta!

És una gran satisfacció poder tornar a tenir L'Aleta entre les mans. Una publicació que, any rere any, s'ha convertit en un reflex de la vida, la passió i l'orgull de la colla dels Bordegassos de Vilanova. Poder-hi participar és tot un goig i un privilegi.

Els Bordegassos sou una part viva de la nostra ciutat. Representar Vilanova i la Geltrú a plaça, pujant castells amb esforç, equilibri i coratge, és portar arreu els valors que ens defineixen com a comunitat: la força col·lectiva, la confiança i la perseverança. Fer castells és molt més que una tradició, és un acte de cultura i de cohesió que ens recorda que quan treballem plegats som capaços d'arribar molt amunt.

Aquest any heu tornat a demostrar-ho amb escreix. La Diada de les Neus, en la qual va assolir

“ Representar Vilanova i la Geltrú a plaça [...] és portar arreu els valors que ens defineixen com a comunitat: la força col·lectiva, la confiança i la perseverança. ”

castells de vuit pisos amb solidesa i elegància, és una mostra clara del vostre bon moment. I la celebració de la Diada Albert Salvany i el Dia de la Colla —dues de les moltes diades que s'han viscut aquesta temporada—, amb tota la família bordegassa reunida, ha tornat a evidenciar la vitalitat i l'esperit d'un grup que no només construeix castells, sinó també vincles, amistats i valors compartits.

Els Bordegassos sou història i sou futur. Des del president, el cap de colla i la junta passant per cada casteller i castellera. Des de la pinya fins a l'enxaneta més valenta, tots sou part imprescindible d'aquesta gran estructura humana i emocional que aixeca el nom de Vilanova i la Geltrú.

Us vull agrair la feina, la constància i el compromís. El vostre esforç ens fa lluir com a ciutat, ens emociona i ens representa arreu. Desitjo que L'Aleta continuï sent aquest espai on es reflecteix la força, la memòria i l'energia bordegassa.

Que els castells continuïn pujant amunt, amb la mateixa empena i estima que us caracteritza.

Visca els Bordegassos i visca Vilanova i la Geltrú!

“ Us vull agrair la feina, la constància i el compromís. El vostre esforç ens fa lluir com a ciutat, ens emociona i ens representa arreu. ”

PRESI- DENT

Iñaki Baños Bezares

President dels Bordegassos de Vilanova

La gran família

És molt probable que els més joves no els soni en absolut. És el títol d'una pel·lícula de la nit dels temps l'argument del qual basava en les peripècies d'una família supernombrosa amb avi i padrí inclosos. Pares pluriocupats per a poder arribar a fi de mes i les disputes normals d'una convivència tan multitudinària i intergeneracional. Però també el suport i ajuda sense límits quan les coses no anaven com s'esperava. Un record de la infància.

Us preguntareu per què d'aquesta introducció. Impacients, ja vaig... Fa pocs dies la família Xufré ens va convidar al programa "Quarts Amunt" que emeten en Domenys Ràdio, per cert, amb un èxit d'audiència espectacular. Tot i que els Xufré pare i fill viuen a l'Arboç i són membres dels Minyons, són fills de la Geltrú i porten el groc terrós al cor. Ens estimen i nosaltres a ells, i això es nota.

“ Una de les preguntes és que defineixis amb una paraula el que per a tu representa la teva colla. Quan li van fer la pregunta a la canalla i a les castelleres més joves la resposta va ser unànime: família. ”

A veure què me'n vaig del tema, al programa vam acudir una representació institucional de la colla i també castellers i canalla. En el programa el Gerard fa un test als convidats. Una de les preguntes és que defineixis amb una paraula el que per a tu representa la teva colla. Quan li van fer la pregunta a la canalla i a les castelleres més joves la resposta va ser unànime: família.

Va ser en aquest moment quan vaig reviure aquell

record de la infància que m'ha fet pensar després d'aquell dia. Perquè puc entendre que persones, diguem amb una certa experiència, identifiquen com a valors principals de la colla el sentiment d'unitat, empatia, amistat, lleialtat, comprensió, protecció... és a dir, això que podríem definir com a família. Però el fet que la canalla i podem dir també el jovent ho identifiquin així, vol dir que realment tenim una base molt sòlida per al futur. Tenim una canalla i un jovent que val un imperi, que han estirat el carro quan semblava que les coses no sortien. Tant de bo que la resta de la colla hagués estat al seu nivell amb el mateix compromís. Segur que els resultats haguessin estat millors. És important tenir en compte que la família és una part molt important en la transmissió de valors, sobretot als més joves. Ells són el futur i com en qualsevol família han de notar que poden comptar amb els més veterans.

No us ho prengueu com una crítica, o sí. Cadascun que ho interpreti com vulgui. El que si crec que és un pensament unànimе és que en qualsevol

“ Tenim una canalla i un jovent que val un imperi, que han estirat el carro quan semblava que les coses no sortien. ”

família, es fa tot i més per almenys intentar que els més petits de la casa puguin aconseguir els seus objectius. Si esteu d'acord amb això, el que no entenc és per què no som capaços d'almenys intentar que la nostra canalla pugui culminar allò per què assaja durant tot l'any sense descans. Estic segur que recordar aquest sentiment de família que tenim de la colla ens farà ser més i més forts.

Bordegassos Amunt!

1867

CAP DE COLLA

Mario Marco Solà

Cap de Colla dels Bordegassos de Vilanova

De les parets de Can Pinyana a l'església dels Josepets

Aquesta temporada va començar amb un canvi important en la nostra història. Després de molts anys assajant a Can Pinyana, casa nostra, ens vam veure obligats a marxar-ne per causes que tots coneixem.

Can Pinyana era molt més que un local: era el punt de trobada dels Bordegassos. Allà hi aplaudíem les grans proves, ens frustràvem quan les coses no sortien, compartíem sopars, rialles, partides de botifarra i llargues converses. Un espai que va forjar el nostre camí als castells de nou, al pilar de set, i a tantes fites que han marcat la nostra història. En definitiva, allà bategava el cor de la colla.

Marxar-ne va ser un cop dur, però també una nova mostra de la nostra capacitat d'aixecar-nos sempre i d'entendre que de les dificultats en podem treu-

“ Can Pinyana era molt més que un local: era el punt de trobada dels Bordegassos. [...] Un espai que va forjar el nostre camí [...] En definitiva, allà bategava el cor de la colla. ”

re oportunitats. Des d'aquí, vull donar les gràcies al treball de la Junta, amb l'Iñaki al capdavant, a la col·laboració de l'Ajuntament i al Patronat de Sant Antoni Abat, que ens van cedir el nou espai dels Josepets.

Amb esforç, hores i molta il·lusió, hem sabut fer-lo nostre. L'església dels Josepets torna a bategar amb força: li hem tornat a donar vida, a omplir-la de gent, de canalla i d'il·lusió.

La mirada del cap de colla

Encara tinc molt present aquella sensació després de l'aturada a l'actuació de la Grallada per la caiguda del 5 de 7. Era juny, i veníem d'un inici de temporada amb assajos molt exigents, on no trèiem mai el peu de l'accelerador. Havíem fet un intent de 4 de 8 per Sant Jordi, poc treballat —tot s'ha de dir—, però que, en el meu imaginari, havia de ser una bona prova per mesurar el termòmetre emocional de la colla fora de la nostra zona de confort.

Després de la caiguda, l'aturada es va fer llarga. Va ser un d'aquells moments en què et venen molts pensaments al cap i has de decidir què fas. El cap em demanava fer un pas enrere, però el cor em va demanar que escoltés els batecs de la colla. I a mi no m'agrada rendir-me. Sabia que calia tornar-hi, reprendre el camí. L'objectiu era clar: fer la torre de set. I la vam fer.

Després d'un final de juny i un inici de juliol amb dubtes i una certa sensació de resignació, vam encarar la recta final fins a Les Neus amb fe i amb ganes d'anar-hi, reivindicant que som els Bordegassos. Tres setmanes d'assajos plens, de colla gran, d'una energia que feia goig i que feia temps que no es palpava. I aquell treball constant ens va portar al punt més alt de la temporada: la Diada de les Neus.

Més que la diada en si, que va ser magnífica, m'emporto el camí per arribar-hi: tres setmanes d'esforç i compromís, d'assajos intensos, amb assistència plena i una colla entregada. Quan hi som tots, les coses surten. Amb treball, amb sacrifici... però surten.

Després, en el segon tram de la temporada, no vam saber treure tot el profit que podíem a la clàssica. Hauríem pogut donar més continuïtat als castells bàsics de vuit —el 3 i el 4 de 8— i consolidar-los com a eix central del nostre progrés.

La Diada de Sant Miquel va marcar un punt d'inflexió. La caiguda del 3 de 8 va ser dura. Vam tenir lesions, i la de la Marina ens va preocupar a tots durant dies. Això també afecta la canalla, perquè les emocions es contagien, i una colla, al cap i a la fi, és un sol cos.

“ [...] tres setmanes d'esforç i compromís, d'assajos intensos, amb assistència plena i una colla entregada. Quan hi som tots, les coses surten. Amb treball, amb sacrifici... però surten.

”

El Dia de la Colla no va sortir com volíem, però finalment, a l'Esperidió, ens vam poder treure l'espina. Després d'haver-la descarregat quatre vegades consecutives i d'haver quedat en carregades les dues últimes, tornar a fer la torre de set al Pla de la Seu, a Tarragona, sota la pluja, va ser un moment èpic —gairebé diria poètic. Aquella imatge, aquell crit de ràbia en descarregar la torre mentre ens començava a ploure, no l'oblidaré mai.

Aquest any, el castell insígnia ha estat la torre de set. Als assajos n'hem fet moltíssimes, senceres —diria que més de trenta—, i fins i tot amb canvis. Ens en sentim molt orgullosos, perquè l'hem treballada a fons i de manera constant. Hem fet proves noves, com posar el folre damunt la pinya, i molts dels seus components s'han descalçat per primera vegada. Crec que hauria de ser un dels reptes del 2026.

Si hagués de triar un moment, em quedo amb la felicitat de la canalla. Veure'ls contents, conscients que allò que fan té sentit, dona sentit a tot el projecte.

Aquesta temporada m'ha ensenyat que liderar una colla és viure-ho tot: la pressió, la incertesa, les emocions... però, sobretot, l'orgull immens de formar part d'aquesta família.

Gràcies per tot el que fem plegats. Seguim! Visca els Bordegassos i visca Vilanova!

“ Si hagués de triar un moment, em quedo amb la felicitat de la canalla. Veure'ls contents, conscients que allò que fan té sentit, dona sentit a tot el projecte. ”

UN PILAR DE SIS A VILANOVA CAP EL 1890 I LA RELACIÓ CASTELLERA AMB EL VENDRELL

Pere Ferrando Romeu
Historiador

L'actuació castellerà del dissabte de festa major d'enguany serà recordada per molts i bons motius: la clàssica de vuit dels Bordegassos que no assolien des del 2019, el tres de deu dels Castellers de Vilafranca, la magnífica torre de nou de la Jove de Tarragona, amb tots els objectius de totes les quatre colles acomplerts i, també, per la tornada dels Nens del Vendrell per la festa major i per la porta gran, recuperant el cinc de vuit que des del 2017 no completaven.

És en aquest context de retrobament de l'afició castellerà vilanovina amb la vendrellenca que volem donar a conèixer una dada que, particularment, tot i haver-la tinguda a les mans diverses vegades, no li vaig donar la importància que crec es mereix. Tot va venir arran de la preparació de la meva intervenció en la taula rodona que la colla va organitzar al seu local el passat 27 de juliol, justament analitzant aquesta bona relació castellerà que ha tingut, te i esperem continuï entre les dues poblacions.

El text en qüestió el va escriure el polític vendrellenc Josep Vidal Riembau, conegut amb el sobrenom de "Pep Jai" amb motiu del desè aniversari dels Bordegassos de Vilanova, per publicar-lo en un llibre commemoratiu on, entre moltes altres coses, aplegava un seguit de col·laboracions de personatges vinculats amb els castells de fora de Vilanova.

Josep Vidal fou escollit per col·laborar-hi arran de la seva implicació en la fundació dels Bordegassos, junt amb altres vendrellencs del moment: aquells anys inicials la colla dels Nens del Vendrell era l'agrupació indiscutible a la festa major de les Neus.

Al començament del seu escrit, el "Pep Jai" explica d'on li venia la seva afició castellerà: *"Jo era un infant que, per l'afeció familiar, ja sentia una gran passió pels castells i la seva història. El meu pare m'explicava que l'última intentona de pilar de sis que s'aconseguí coronar fou a Vilanova per allà els anys 90. Jo, en aquells temps dels anys 20 de tanta decadència castellerà, no sabia com era possible que els castellers de l'altre segle fossin capaços de fer actuacions tan formidables."*

(1)

La referència be es mereix tota la nostra atenció. Com acostuma a passar en les fonts orals –i més si son indirectes i provenen d'una generació anterior- hi ha imprecisions, ambigüitats i manca de dades. Però això no treu mèrit a algunes qüestions que sí podem deduir de les seves paraules.

En primer lloc cal que situem la figura de l'informador, Josep Vidal Riembau, "Pep Jai", nascut al Vendrell el 25 d'octubre del 1917. L'any 1930 ja formava part dels Castellars del Club, un grup de joves del Club d'Esports Vendrell que alçaven castells durant la seva diada, per Sant Salvador. Component dels Mirons durant els anys 30, la seva tasca es va centrar en la de cronista i seguidor de les colles, establint estadístiques de les principals construccions bastides pels Nens. Pagès de professió, el seu interès per la política el va dur a ésser militant del POUM als anys 30. Després de patir la repressió franquista fou un dels fundadors de la Unió de Pagesos i l'any 1977 va ser elegit diputat al Congrés de Diputats pels Socialistes de Catalunya, precursora de l'actual PSC, i el 1982 senador. Va morir al Vendrell el 4 de juliol del 1989.

L'afició castellera, com ell mateix reconeix, li venia de família. I aquí empalma el record transmès pel seu pare, Josep Vidal Gestí, un pagès nascut a la vila el 30 d'abril del 1875. La seva data de naixement és concloent per afirmar que aquest pilar de sis vilanoví el podria haver vist en persona, car tindria uns vint anys d'edat. Va morir el 27 de novembre del 1952, quan el Pep Jai tenia 37 anys, temps més que suficient per transmetre-li aquest record casteller.

A la partida de baptisme de Vidal Gestí ens adonem d'un detall que creiem interessant de destacar: el seu pare, Jaume Vidal Socias (6-1-1843/18-10-1906) era carreter; l'avi patern, Josep Vidal, també ho era, i un dels padrins, Josep Gestí, també. I es aquí on ens preguntem si la condició de pagès i carreter i l'afició castellera hi poden guardar algun tipus de vinculació, car sabem que en temps de mitjans de transports escassos, els carros constituïen uns elements imprescindibles per traslladar les colles d'una població a l'altre.

(2)

Les Neus i Sant Salvador, junts al calendari

I, arribats en aquest punt, és on cal parlar del veïnatge en el calendari de la Mare de Deu de les Neus i festa major de Vilanova -5 d'agost- i la del Santíssim Salvador i festa major petita del Vendrell –a l'endemà-, 6 d'agost.

La celebració de la festa major petita vendrellenca sempre ha tingut el handicap de la proximitat amb la gran, per Santa Anna, el 26 de juliol, amb tan sols onze dies de diferència, un fet que deslluïa sobretot les celebracions populars per manca de recursos econòmics. Tot i així, és sorprenent com en la segona meitat del segle XIX tenim documentades fins a sis ocasions actuació castellera per Sant Salvador. Son aquestes:

ACTUACIONS CASTELLERES PER SANT SALVADOR AL VENDRELL AL SEGLE XIX (6 D'AGOST)

ANY	COLLA	CASTELLS ALÇATS
1953	?	Pilar de cinc
1881	Colla Vella dels Xiquets de Valls	Tres de nou, Quatre de nou, Torre de vuit, Pilar de set i altres
1890	Xiquets de Valls	?
1893	Colla Nova dels Xiquets de Valls	?
1897	Xiquets de Valls	?
1900	Colla Nova dels Xiquets de Valls	Cinc de set, Tres de sis, Pilar de cinc sense mans
1900	Colla Vella dels Xiquets de Valls	Cinc de set, Tres de set aixecat per sota, Pilar de cinc sense mans

Com veiem, els castells bastits no son menors ni de tràmit. Dins cada època es va alçar grans construccions: castells de nou el 1881 i el cinc de set i el tres de set per sota ja durant la decadència, tots ells prou importants al seu moment. En la gestació d'aquest petit "miracle" hi podria haver influït un factor extern i que esdevé comú a cinc de les sis actuacions: el dia abans, 5 d'agost, hi va haver castells a la festa major de Vilanova. Vegem-ho:

ACTUACIONS CASTELLERES PER LA MARE DE DEU DE LES NEUS A VILANOVA (5 D'AGOST)

ANY	COLLA	CASTELLS ALÇATS
1953	Xiquets de Valls	?
1881	Xiquets de Valls	Castell de vuit, "espadats de costum"
1893	Colla Nova dels Xiquets de Valls	?
1897	Colla Vella dels Xiquets de Valls	Anunci de la "torre de ocho muchos años no ha verificado en nuestra villa"
1900	Xiquets de Valls	?

Com veiem, la manca de dades no ens permet establir al cent per cent que les mateixes colles que van anar a Vilanova després es van traslladar al Vendrell, però en les dues ocasions que sí podem fer la comparació -1893 i 1900- coincideix la colla, amb l'afegitó que el 1900 al Vendrell hi van actuar les dues colles vallenques.

Justament d'aquests dos anys coincidents existeixen sengles textos que parlen d'aquesta relació castellera entre les dues diades. El del 1893 el traiem del setmanari "El Vendrellense" del 13 d'agost: *"El Domingo último celebró nuestra villa la fiesta del Santísimo Salvador, patrón de nuestra Iglesia parroquial, sin el fausto y animación de otros tiempos mejores. [...] Con todo, 'La Colla nova dels Xiquets de Valls' de paso aquel día en ésta de regreso de la fiesta mayor de Villanueva, levantaron al mediodía, con bastante suerte y pericia, algunas torres y castells que contribuyeron á dar animación á la fiesta."* Mes clar, l'aigua.

L'altre text prové d'una forma indirecta, però no per això de menys valor. Ens referim al vendrellenc Emili Miró Fons (1900-1991), car ell formava part d'una nissaga de castellers iniciada ja pel seu avi, Magí Miró Soler (1826-1908) i continuada pel seu pare, Salvador Miró Ramon (1864-1953), segon dels darrers quats de vuit alçats per la colla Vella al tombant del segle, entre els quals s'hi podria comptar el completat per la festa major de Vilanova del 1901. Emili Miró escrivia, a propòsit de la doble actuació per Sant Salvador del 1900 que *"abans els 'xiquets', a casa nostra, sempre vingueren per la festa major, mai per la fira. Alguna vegada vingueren per la festa major petita, perquè coincidía amb el fet d'ésser l'endemà de la festa major de Vilanova. Llavors, en venir-los de pas el retorn a Valls, es quedaven ací."* ("Història dels Castellers els Nens del Vendrell" 1961: 26).

Continuant amb el veïnatge al calendari de les festes d'ambdues poblacions, creiem que no es sobrer recordar –i així ens ho confirmen diverses notícies pretèrites- que els responsables de contractar les colles castelleres es desplaçaven a alguna població propera on actuaven per lligar la seva presència. Podria ser el cas dels vilanovins, que es desplaçarien al Vendrell el 26 de juliol, per la festa major, per lligar caps. El "Diario de Villanueva y Geltrú" del 25 de juliol del 1855 així ens ho fa creure: *"un número considerable de villanoveses asiste anualmene á esa fiesta mayor [del Vendrell] y este año sabemos que muchos también se preparan para disfrutar de ella."*

L'altre element que cal tenir molt en compte alhora de teixir aquesta complicitat castellera entre les dues poblacions és la seva situació geogràfica: el Vendrell queda a poc més de mig camí entre Valls i Vilanova, una ubicació estratègica per reduir temps en els desplaçaments, fer descans i, amb tota seguretat, afegir l'afició

castellera vendrellenca a la comitiva de les colles vallenques. En aquest sentit, és prou explícita la notícia trobada al diari tarragoní "La Opinión" del 10 de juliol del 1878 a propòsit de l'assistència dels Xiquets de Valls a les festes organitzades a Vilanova amb motiu de l'inici de les obres del ferrocarril: *"Las cuadrillas de Xiquets de Valls se hallaban anoche en Vendrell, de paso para Villanueva"*. Per minimitzar costos estem convençuts que els vallencs deuriem aprofitar al màxim les complicitats amb l'afició vendrellenca per hostatjar-se a les cases particulars dels seus aficionats, que aprofitarien la conjuntura per afegir-se a la comitiva. El mateix diari, a l'edició del dia 18, esmenta que de Valls van sortir *"en dirección á dicho pueblo [Vilanova] un gran número de carruages particulares."*

De tot plegat, doncs, es dedueix que els nostres avantpassats van aprofitar la proximitat en el calendari de les dues celebracions i la ubicació en el mapa de les dues poblacions per optimitzar les actuacions realitzades en elles. I d'aquí va sorgir aquesta relació castellera entre Vilanova i el Vendrell.

Darrer pilar de sis?

Tornant al testimoni de Josep Vidal Gestí, pare del "Pep Jai", hem de parar atenció ara en el tema del pilar de sis, assolit, segons les seves paraules, a Vilanova a la dècada dels noranta. Per situar-nos, vegem com es va desenvolupar l'activitat castellera a Vilanova a la darrera dècada del segle XIX.

ACTUACIONS CASTELLERES A VILANOVA (1890- 1900)

ANY	COLLA	CASTELLS ALÇATS
1890		No hi va haver actuació castellera
1891		No hi va haver actuació castellera
1892	Colla Vella dels Xiquets de Valls	?
1893	Colla Nova dels Xiquets de Valls	?
1894	Xiquets de Valls	?
1895	Xiquets de Valls	?
1896	Xiquets de Valls	?
1897	Colla Vella dels Xiquets de Valls	Anunci de la "torre de ocho muchos años no ha verificado en nuestra villa"
1898		No hi va haver actuació castellera
1899	Xiquets de Valls	?
1900	Xiquets de Valls	?

Com veiem, només tenim tres anys en blanc, a la resta s'hi van fer castells. La exigua informació existent, però, tampoc ens serveix per situar aquest pilar de sis en algun any concret. Tan sols el 1897, amb l'anunci del castell de vuit, podria tenir més números que la resta d'anys. Però res conclouent.

L'altre detall que Vidal Gestí va deixar en el record del seu fill, es que fou "l'última intentona" que es va aconseguir coronar. En fer un recull de les darreres notícies del pilar de sis, però, en trobem amb unes quantes a la darrera dècada del segle XIX, i encara ens hem d'endinsar als primers anys del segle XX per trobar les darreres.

Vegem-ho:

RESUM D'INFORMACIONS DEL PILAR DE SIS AL SEGLE XX

DATA	LLOC	MOTIU	COLLA	RESULTAT	FONS INFORMACIÓ
26-7-1901	El Vendrell	Festa Major	Colla Vella X.Valls	Anunci	- Premsa local - Programa d'actes
26-7-1902	El Vendrell	Festa Major	Xiquets de Valls	Sembla una errada de la crònica	- Crònica post-festa
7-8-1902	L'Arboç	Festa Major	Colla Vella X.Valls	Aixecat per sota?	- Fotografia - Crònica post-festa
26-7-1903	El Vendrell	Festa Major	Colla Vella X.Valls	Intent	- Crònica post-festa - Testimonis orals
23?-9-1903	Tarragona	Festa Major	Colla Vella X.Valls	Descarregat	- Crònica post-festa
29?-9-1904	Montblanc	Festa Major	Torraires de Mont.	Descarregat	- Crònica post-festa
1904 (?)	Vilafranca del P.	Festa Major	Colla Nova X.Valls	Desc.al balcó	- Testimonis orals
1904 (?)	Barcelona?	?	Colla Nova X.Valls	Desc.al balcó	- Testimonis orals

Per tant, si donem per bona l'alçada de l'espadat, o be es tracta del darrer fet a Vilanova o be el testimoni no coneixia els altres intents assolits amb posterioritat.

I si fos de set, el pilar?

Quedaria una altre possibilitat: que la memòria jugués una mala passada i que l'espadat fos de set en comptes d'esser el de sis. Llavors el testimoniatge prendria una nova dimensió. En aquest sentit, tenim el testimoni oral del casteller torrenc Jaume Biscamps Rimbau "l'avi Paler" (1878-1983) entrevistat per Josep Bargalló quan aquell va celebrar els cent anys. Diu: *"Un any per la Festa Major de Vilanova, la Mare de Déu de les Neus, el 5 d'agost, llavors només hi havia les dues colles de Valls, la Vella i la Nova i el Jaume Morros [...] tan si era com si no era, es va pensar que li feien caure els castells a la colla Vella, i es va passar a la Nova. A Vilanova, dos de Creixell, el Jaume Morros, a la Nova, i el Bassó, a la Vella, van fer el pilar de set amb una mà cada u, cara a cara, amb una mà!"* ("Diario Español" 27-12-1978).

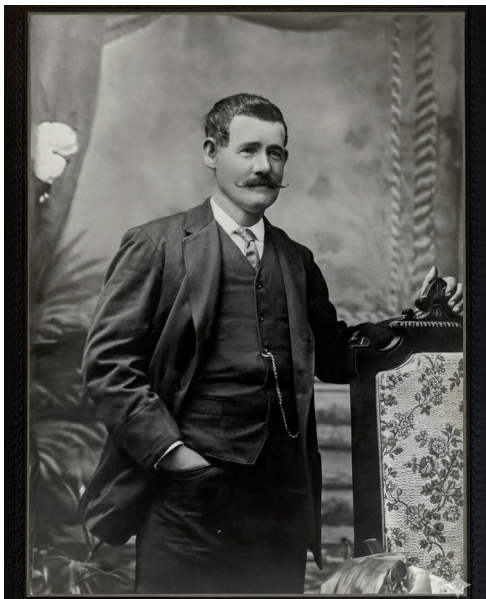
Per tal de situar aquesta competició "pilanera" celebrada a Vilanova, direm que el Jaume Morros Roca va néixer a Creixell el 16 de novembre del 1853 i no hem pogut escatir la data de la seva defunció. El Bessó era el renom de Salvador Gibert Esteve, també de Creixell, nascut el 7 d'octubre del 1847 i mort l'11 de maig del 1923. Per tant, quan els Xiquets de Valls retornen a la festa major vilanovina el 1892 després de vuit edicions sense castells, tenien 39 i 44 anys respectivament, una edat certament un pèl avançada per parar el pilar de set. Es possible, doncs, que aquesta demostració de domini pilaner va tenir lloc en la ja comentada festa organitzada per celebrar l'inici de les obres del ferrocarril el 1878: les cròniques del moment parlen de la presència de les dues colles vallenques que van alçar castells de nou i el pilar de set. Els dos pilaners tindrien 26 i 30 anys respectivament, una edat més d'acord per aquesta posició de l'espadat.

Sigui com sigui, el pilar de set encara es va alçar a la dècada dels 90 que estem estudiant. El mateix Jaume Biscamps deia, en la al·ludida entrevista, que per aquells anys encara es van fer *"els quatre de vuit amb l'agulla, el pilar de sis, al mig, la torre de set, el pilar de set i els tres de vuit"*. I a la festa major de Vila-rodonà del 1895 *"arribant al punt 'los Xiquets' de traurer nets los 'cuatre y tres de vuit' y 'pilar de set'"* ("La Renaixença 21-8-1895). Cal puntualitzar que aquí la paraula "net" és sinònim de completat.

Un cosí germà, pilaner de categoria

Per cloure aquest estudi hem de tornar a l'inici del mateix, és a dir, posant el focus en la família del "Pep Jai", transmissora dels records castellers i de l'afició d'aquesta activitat. En obrir-lo per mirar de trobar algun familiar relacionat amb els castells n'hem trobat un de prou important i que podria ser la clau de volta de tot plegat.

Ens referim a l'Anton Gestí Olivella, conegut amb el sobrenom de "Gestí Graller", cosí germà per part de la mare de Josep Vidal Gestí (recordem, el pare del Pep Jai, que li va transmetre el record). Va néixer al Vendrell el 1 de desembre del 1867 i va morir el 20 d'abril del 1926. Els dos cosins es portaven, doncs, set anys.

(3)

A part de la seva activitat grallera, el Gestí fou casteller, i més concretament, pilaner. Casualment –o no– tenim una notícia extreta de la premsa de l'època sobre l'actuació castellera celebrada al Vendrell per Sant Salvador del 1900 -de la qual ja n'hem donat compte per que el dia abans els vallencs van actuar a Vilanova- on posa al descobert la seva especialitat: *"Una i altra colla, que com hem dit estaven contra-puntadas, feren tots los castells ab gran precisió y seguretat, com ho prova l'haver aixecat totes dues lo 'pilá de cinc' aguantat sense fer us de las mans, pels vehins de aquesta vila [del Vendrell] coneguts per 'Tixero y Gestí'"* ("Lo Vendrellench" 12-8-1900). En una emulació semblant a la descrita per Jaume Biscamps amb el pilar de set, ara, aquests dos vendrellencs, un de cada colla, feien la proesa de completar el de cinc sense mans.

Els nostres avis i besavis, que no disposaven de dies d'assaig específics pel pilar, ni tenien xarxa ni local, consideraven el pilar de cinc sense mans com una bona prova de preparació pels pilaners de cara a pujar-lo un pis mes. Així ho van creure oportú, per exemple, els dirigents dels Nens del Vendrell l'estiu del 1933, quan van completar el pilar de cinc sense mans del segon al terç justament en la primera actuació a Vilanova per la festa major; una filigrana que tornarien a repetir tres dies després a la festa major de Llorenç del Penedès, i tot plegat per que hi havia la intenció de provar el de sis per la festa major de Vilafranca, cosa que es va produir, però va caure quan l'enxaneta ja havia posat el genoll a l'espatlla i la ma al cap del quint.

Tenint en compte la existència aquest excel·lent pilaner a la família, se'ns obren nous interrogants: aquest record del darrer pilar completat a Vilanova podria haver sorgit inicialment del mateix Gestí? I, fou ell el protagonista –a segons- d'aquest espadat vilanoví? La coincidència familiar, l'edat que tenia a la dècada dels 90 –uns 25/30 anys- i la solvència en aquesta posició dels espadats ens fan pensar en aquesta possibilitat.

Sigui com sigui, el record casteller del "Pep Jai" ens ha servit per destapar tota una bona relació entre les aficions de les dues poblacions, Vilanova i la Geltrú i el Vendrell que esperem continuï en el futur.

Agraïments: Fem pública la nostra gratitud a Jordi Ruiz de Castañeda Campamà, Xavier Güell Cendra i Xavier Capdevila Julián per la part vilanovina, i Martí Carnicer Vidal, Carlota Baldrís Rafecas i Linus Urpí Ivern per la part vendrellenca.

(4)

FOTOS:

1. Josep Vidal Riembau "Pep Jai" gran aficionat casteller i que va intervenir en els primers passos dels Bordegassos de Vilanova. (Arxiu Comarcal del Baix Penedès).
2. Josep Vidal Gestí, pare del "Pep Jai", qui li va transmetre al seu fill el record d'un episodi casteller viscut a Vilanova i la Geltrú. (Font: Martí Carnicer Vidal, del Vendrell).
3. Anton Gestí Olivella "Gestí Graller", cosí germà del Josep Vidal Gestí, reputat segon en els pilars. (Font: Carlota Rafecas Gestí, del Vendrell).
4. Pilar de cinc sense mans per la festa major de Llorenç del Penedès del 1933 pels Mirons del Vendrell, pocs dies després d'haver-lo alçat a la festa major de Vilanova i la Geltrú. Una pràctica que els tècnics de llavors consideraven positiva de cara al pilar de sis. (Fons Casteller Emili Miró)

POC A POC, CUIDANT (LES PERSONES QUE FEM) EL CASTELL

Xènia Juncosa Llorente

Recordo perfectament el dia en què vam entrar a la colla ara farà sis anys i mig. Era 8 de març del 2019, veníem d'una manifestació pels carrers de Vilanova i jo no parava de pensar "en quin moment, en quin moment...". L'Ari Lou va dir un dia, "va, vull anar a fer castells" i llavors li va dir a la Laia, la Laia, néta de bordegàs i filla d'un anacrable també bordegàs, em va dir un dia "amb l'Ari hem dit d'anar a treure el cap per Bordegassos, t'hi apuntes?" i jo, com per acabar d'arrodonir-ho, li vaig dir a la Carla "La Laia, l'Ari i jo anirem a l'assaig de Bordegassos de divendres, vols venir?". Les Dalton entraven en escena.

Veníem, també, d'un carnaval força divertit, o això recordava, on a cada plaça que hi anàvem ens trobàvem el Rafel Burcet amb carros de la compra amb "pilars" de cartó a dins i l'himne a tot drap, potser era un senyal. Un senyal de "fugiu", segurament. En entrar al local tots els ulls ens van mirar com si fóssim la roda de formatge parmesà de l'Espai de la Carne quan l'apropen a la taula, sorpresos i meravellats. Gent jove, sense relació amb el món casteller i sense haver estat coaccionades a trepitjar Can Pinyana, vam sortir al pati d'assaig. En deixar les motxilles jo recordo que vaig dir "i no voleu dir que potser ens roben si ho deixem aquí?" i la Raquel Mosquera ens va dir: "com hem de robar, no passa res!" i pam, de cop, aparegut d'entre la multitud i pujat a les escales, va aparèixer el Marcel a donar la benvinguda a la nova temporada. Les faixes ens van caure al terra. Ostres, què fort. Jo pensava que castells eren nens i senyors grans, qui és aquesta persona? Suposo que el Sidi em va veure la cara i em va dir: "Sí, noia, sí, és el nostre cap de colla, benvinguda a Bordegassos".

Ja no recordo gaire més d'aquell assaig, excepte quan la Júlia Llanas i el Pau Hill em van prendre les mesures i em van dir: "de crossa, perfecte!" i vaig dir "on m'he posat, sembla un reclutament, això" i pam, a sota l'aixela d'algú que hi anava. Pau, gràcies per ensenyar-me a fer de crossa i a estar disposat a ajudar en tot. Et recordarem sempre i et trobarem a faltar. Assajàvem per la Jornada de la Dona d'aquell any, organitzada pels Falcons, a la Plaça de les Neus. Aquella seria la nostra primera diada de la història com a castelleres. L'única que va dur pantalons blancs, la Laia, jo amb prou feines sabia què era una rengla (i encara ara no sé on és quan em diuen que vaig de crossa a la rengla...).

la de la Carla, també. D'aquí sorgiria el famós "Drac", inventat per la Carla i el Kamal (fer una visita a la tassa del vàter amb un monyo i una cua alhora, escopint "foc"). Ara, dels millors esmorzars que he menjat mai, i perdoneu-me, estimats Esmorzagassos del meu cor, a casa el Kamal. Mentrestant, nosaltres seguiríem tancant l'Itàlia i el Shamrock cada divendres.

Els mesos anaven passant i cada vegada anàvem trobant trucs per combatre les fotos a traïció al bus mentre dormim, algunes en trobàvem de millors, d'altres, simplement, no el buscaven. La meva primera Diada dels Orígens va arribar i què millor que no poder participar en cap ajuda als Danzantes de Tauste perquè no volien dones ajudant... Això sí, no vaig pagar cap gintònic, aquella nit!

Aquell cap de setmana passaria una cosa que canviaria el rumb dels meus esmorzars per sempre, estrenant-me als Esmorzagassos amb salsa de callos a l'ull. Ser esmorzagassa és fàcil i difícil alhora. Amb la de gent maquíssima que em va acollir ben ràpidament va ser molt fàcil sentir-m'hi a gust, el difícil va ser

menjar callos per primera vegada abans d'enfaixar-me. Ara ja entren sols, porta el seu temps, però acompanyada del Miquel Àngel, el Marcel·lí, el Nejo, el Sidi, el Txatxi, el Roger, l'Àlex, el Jordi, etc. tot és més agradable, sempre. L'estiu s'apropava i no estava preparada per descobrir com em quedaria el serrell després de fer de crossa. La camisa ja hi comptava que es tornaria del color dels Xiquets de Reus o dels Sagals d'Osona amb la suor. Quan li vaig explicar a ma mare que la suor no era només meva... La meva primera Diada de les Neus va arribar i amb ella la meva primera nominació al Sípia a la Bruta (ni mig any a la colla). Vam fer tan bona Diada de les Neus (com aquest any!!!) que em vaig emocionar amb la celebració i van haver d'acompanyar-me a casa amb carruatge, deixem-ho així... Oriol Pereira com ensenyis la foto a algú et farà la vida molt complicada. I per fi el 4d7 de dones! Va ser apoteòsic, un dels moments més feliços i realitzats de la meva curta trajectòria bordegassa, fent de crossa sota de la Raquel, que uns mesos abans m'havia assegurat que no em robarien la motxilla al pati d'assaig.

Aquell any també vam veure el Pilar Caminant. L'any aniria avançant i més efemèrides passarien a formar part de mi, com entrar a la secta de l'escalada o sortir a l'Obrint Plaça de TV3. L'octubre va començar amb el Sopar de Joves, on el Laguna, merescudament, em trauria el primer lloc al Sípia a la Bruta fent de torero de cotxes en calçotets (No adjunto foto per no ferir sensibilitats). Acabaria la meva primera temporada intentant fer un pilar de

risc amb la Foix. Crec que una pinya mai havia estat tan atenta a un pilar (de 3) per ningú.

La meua primera temporada com a Bordegassa ha acabat, no em creia l'any més boig que havia tingut. Jo, vergonyosa i sense haver sortit del meu cercle d'amics en tota la vida, vaig decidir entrar a Can Pinyana i vosaltres em vau rebre amb els braços ben oberts i us estaré eternament agraïda.

Durant el 2020 i 2021 ja sabeu què va passar, la maleïda Covid ens va fer aturar de ple i durant tot aquests temps fins i tot vaig trobar a faltar les baves de l'Estivi quan es mossegava la solapa de la camisa i aquesta anava a parar a la meua cara, o l'olor de formatge blau florit que fan els peus de certs segons. Finalment, després de molts Zooms fins a les tantes, ensenyar què són els castells a gent aleatòria d'internet i idees de

vermuts bordegassos online, els mesos van anar passant. Malauradament el cinquantè aniversari ens va pillar enmig de la pandèmia, però això no va impedir que fos un gran esdeveniment. Dedicar temps a l'organització del 50è em va ensenyar que amb ganes, il·lusió i molt d'esforç, les coses surten molt i molt bé. I també que si el Jordi Llorens et demana alguna cosa, t'han de faltar cames per córrer a ajudar-lo. Mireu, també, com va quedar de maco Can Pinyana!

La temporada 2023 la recordo prou tranquil·la, encara recuperant-nos de l'aturada per la pandèmia i recuperant el ritme poc a poc. Del 2024 podreu recordar grans moments com el 4d8 a Sitges o els missatges als grups de WhatsApp "Bon dia, Colla!" o els també "Bon dia, Colla!", o els que mai fallaven: "Bon dia, Colla!"

L'any passat va ser un any diferent. Recordeu quan us he dit que si el Jordi Llorens et demana alguna cosa t'han de sobrar cames per córrer a ajudar-lo? Doncs jo hauria superat l'Usain Bolt, agafant el relleu a l'equip de Comunicació i Imatge. I quina sort del meu equip! Ho vam fer millor o pitjor, però una de

les coses que més agrairé a l'equip va ser poder conèixer més a fons a persones que no havia tingut l'oportunitat de conèixer, encara. Gràcies, Aina, Cinta, Mireia, Nick, Biel, Arlet, Joan, i moltes més... I això és el que sempre m'ha permès la colla, anar coneixent persones, sentir-m'hi a gust amb gent de totes les edats i, sobretot, gaudir d'estar envoltada de vosaltres. Aquest 2025 sí que ens ho hem passat la mar de bé, alguns més que d'altres, jugant a pàdel, fins al punt de lesionar-se!

Jordi Roigé, Alba Esteve (Castellers de Vilafranca), Roger Estivill (Castellers de Sants), Neus Juncosa i Jon Casanova (Bordegassos de Vilanova), Àngels Orlau (regidora de Cultura) i Santi Terraza.

El vídeo dels Castellers de Sants sobre el pilar caminant ha guanyat el Premi a la Millor Pel·lícula en la Secció Oficial Promocional a

Venim aquí a passar-ho bé, a gaudir, a carregar i descarregar castells, a fer tots els intents desmuntats que vulguem però sobretot a ser Bordegasses. La vida és una mica com un intent desmuntat, amb carregades i descarregades, hem d'anar assajant-la i quina millor manera que fent pinya. Perquè Bordegassos va de cuidar-nos, de tenir-nos en compte i crec que ens n'estem oblidant una mica que som una colla. Jo no hi entenc gaire, de castells, encara he de comptar pis per pis per saber si allò són quartes, o terces o quintes. I ja no parlo de la plena i la buida. No entenc si algú és millor o pitjor per a una posició, jo no sóc qui decideix posar o treure castellers i castelleres dels seus llocs, quins castells aniran a plaça o no, per això hi ha equips darrere en els que hi hem de confiar. Però, potser, faltaria que la tècnica hi confiés, també, en les persones.

No he pogut evitar anar veient com algunes persones, grans i joves, que han entrat en els últims anys han deixat de venir o fins i tot castellers i castelleres que feia ja anys que estaven a la colla, han deixat de prioritzar-la. No assenyalo culpables ni responsables, sinó que tota la colla hem de fer un esforç i un replantejament de per què passen aquestes coses. Cadascú tria què vol fer amb les seves tardes de dilluns, dimecres i divendres, a més de les sortides, però crec que tenim una feina conjunta per fer que el nombre més gran de persones possible vulgui prioritzar els castells, com moltes de nosaltres fem. Sempre es diu això de “poc a poc, cuidant el castell” quan estem fent

alguna prova. Jo també apostaria per dir “poc a poc, cuidant les persones que fem el castell”. Ho sento si tot això que us he explicat ha estat una mica he venido a hablar de mi libro però és el que sento. No em cansaré mai de dir, i els meus amics estan farts d’escoltar-ho, que entrar a Bordegassos de Vilanova ha estat una de les millors decisions de la meua vida. I és que és així. M’ho passo molt bé, ric molt, menjo callos, arribo amb els peus negres a casa, tinc suor que no és meua, tinc peus a la cara, vesteixo pantalons blancs amb orgull, cosa que de normal no faria mai, em porto bé amb tothom (o ho intento). Tot això és, d’acord, en part a la meua personalitat, però en l’altra gran part ha estat perquè m’hi he sentit com a casa, a la colla. Des que les Dalton vam posar un peu a Can Pinyana que he guanyat una mica més en la vida. Venir a Bordegassos i, en general, fer castells és completament voluntari, però cuidar-nos mútuament acaba sent responsabilitat de tothom. La Social ho ha fet especialment bé, aquesta temporada. Ara tenim un jovent que fa goig, una canalla tan valenta que em posa la pell de gallina i som una colla que no paro de dir que m’enorgulleix formar-hi part.

Cuidem-nos una mica més, va!

JOVENT BORDEGÀS: MOLTA QUANTITAT, I DE MÀXIMA QUALITAT

Unai Estévez Muñoz

Per la Diada Albert Salvany, en Bernat Soler va venir a la Plaça de les Cols vestit de groc- terròs per ajudar a les pinyes dels Bordegassos. En Bernat, que actualment viu fora i és habitual a la colla, va ser cap de pinyes l'any 2015, i a la Salvany d'enguany ha quedat gratament sorprès per la quantitat de joves que hi ha a la colla, però sobretot es va quedar captivat per la qualitat castellera que tenen, al tronc i principalment a la pinya, que és la part que més coneix de les estructures castelleres. Aquesta alegria i sorpresa d'en Bernat em va donar la idea de poder fer un article a l'aleta del jovent bordegàs i tots els perfils que el representen.

Per contextualitzar la realitat del jovent de la colla, he parlat amb 5 joves de diferents perfils, amb diferents posicions i experiències a la colla. En Marsi, l'Aina, la Xènia, el Junkhy i el Marco són només una representació de tots i totes les persones que formen part d'aquesta joventut que està ajudant a fer més gran la història de la nostra colla.

[MARCEL "MARSÍ" SOLÍS RUBIO | TERÇ I LATERAL | VILANOVA I LA GELTRÚ | 2003](#)

Va començar a fer castells a una colla universitària, els Marracos de la Universitat de Lleida, això el va ajudar a decidir-se a entrar als Bordegassos, ha pujat als troncs de la gamma de set bordegassai ha fet de terç o de quart els castells límit dels Marracos.

[Què en pensaves dels Bordegassos abans de formar-hi part?](#)

No havia sentit a parlar res, només sabia que era la colla del meu poble. De fet, abans d'entrar a la colla només havia vist una Diada de les Neus en tota la meua vida. Quan vaig voler entrar li vaig preguntar a l'única persona que coneixia (la Júlia Mosquera) què havia de fer per formar part de la colla i vaig anar sense expectatives. Per tant, la imatge no em va canviar.

[Fins a quin punt creus que estar en una colla universitària t'ha ajudat a fer el pas d'entrar als Bordegassos?](#)

Si no fos per Marracos no m'hauria interessat mai pels castells. A la universitat vaig conèixer gent que em va parlar sobre els Marracos, però el primer any de carrera no hi vaig anar. Va ser quan a l'estiu vaig anar a mirar la Diada de les Neus i els Castellers de Vilafranca, sense portar camisa ni saber res de castells, ens van raptar a un amic i a mi per anar a la soca d'un 2d9fm que van carregar. Després de caure el castell no sé per què, però em van venir ganes de començar a fer castells. En aquell moment va ser quan, amb un parell d'amics de Lleida, ens vam animar a fer castells universitaris. Després del primer tram a Marracos vaig tenir ganes de més i em vaig apuntar als Bordegassos.

[Com veus la iniciativa de l'Assaig Jove?](#)

És molt important que en una colla hi hagi gent jove, crec que es nota aquesta presència sobretot amb els ànims i l'energia generals. A més, si no entra gent jove, a la llarga només quedarà gent gran i això pot portar a dissoldre una colla. A més a més, al ser jove és més fàcil que puguin animar a venir als seus amics i augmentar el volum de la colla. Quan vaig entrar el 2023 hi havia poca

gent jove a la colla i, per sort, ha entrat molt més jovent. Tot i això, en una ciutat tan gran com Vilanova encara es podria arrossegar molta més gent a assaig. Per aconseguir-ho, l'assaig jove crec que està funcionant. Tot i que no he vingut a tots, sempre he vist cares noves després de fer-los. A més, és una forma de donar oportunitats i descobrir gent que pot tenir un gran potencial i que a l'assaig general potser no tindrien tantes oportunitats d'aprendre.

**AINA SANZ OLIVA | BAIXA I CROSSA |
SANT VICENÇ DE CASTELLET | 2002**

L'Aina va començar als Bordegassos el 2023, va conèixer els castells a la universitat, però amb nosaltres va mantenir continuïtat i ha evolucionat com a castellera; alguns membres de l'equip de pinyes l'anomenen 'la castellera total' per la seva polivalència a la pinya, on ha fet de baixa, crossa, agulla i contrafort.

Què en pensaves dels Bordegassos abans de formar-hi part?

Al ser d'un municipi de la Zona No Tradicional Castellera només coneixia poquetes colles. Vaig començar als Penjats de la Universitat de Manresa i després a les Tirallongues de Manresa. Un temps després vaig conèixer l'Oriolo i em va portar a una Diada de les Neus. Jo venia a veure castells grans en directe i em vaig fixar en l'única colla que coneixia, els Verds, però vaig veure que els Bordegassos van plantejar la Td7, i al venir d'una colla universitària de 6 vaig veure que era una Td7 (cap ximpleria), i a partir d'allà vaig decidir venir a la colla, en fer vida a Vilanova.

Et va canviar la imatge de la colla en començar a fer castells?

La imatge que vaig tenir de primera vista va ser de colla gran, però sobretot una colla on era molt agraït fer castells, amb diades més boniques i

atractives, i d'una colla més valorada que moltes de la Zona no tradicional.

Cap a on creus que ens portarà el canvi generacional?

Com més idees fresques entren en una colla, sempre ajuda. Els temps han de canviar i la colla s'ha d'adaptar. Quan una persona entra a la colla, no té el pes i la pressió de la història, i sap veure sense filtres les possibles millores. Sense desmerèixer la història i el saber d'on venim, crec que s'han d' sentir aquestes veus activament, i que la gent veterana sàpiga guiar aquestes noves cares que tenen els Bordegassos.

Un desig en forma de castell?

El 5d8 sense cap mena de dubte, he vist castells molt grans i bonics, però la catedral es un castell que pot amb mi i fer-lo seria molt especial.

**XÈNIA CASTELLÓ FLORES | QUARTA I CROSSA |
VILANOVA I LA GELTRÚ | 2000**

Filla de castellers i amb fal·lera castellera, de petita ja havia fet castells i havia pujat a castells de 8. Enguany ha tornat, i per la porta gran, descarregant el 4d8 al pis de quarts i tornant a agafar els assajos com una rutina setmanal.

Que creus que ha canviat a la colla respecte a quan eres canalla?

El que més ha canviat és l'ambient: ara hi ha molt poca competitivitat i molt més companyerisme; tothom té ganes de fer activitats junts. La canalla ha pujat en quantitat també, quan era petita érem menys i ho fèiem tot les mateixes.

Ja que has estat allunyada de la colla, quina imatge has vist que hi ha des de fora de la colla?

La gent no té entès el concepte del nivell dels Bordegassos al món casteller, però crec que el fet que la colla hagi entrat a la Festa Major d'Entitats

fa uns anys ha ajudat en part a millorar la visió des de fora.

Cap a on creus que ens portarà el canvi generacional?

Ara mateix hem de tecnificar tota la gent que entra a la colla; crec que no ens hem d'enfocar en castells grans únicament i hem d'intentar fer que tota la gent que és novell pugui sentir-se còmoda del tot i no parar de fomentar el bon ambient actual.

Un desig en forma de castell?

En l'àmbit de colla, somiar és gratis, i vull tornar a ser una colla consolidada de 8, tot i que encara hi ha molta feina a fer per arribar-hi. Entre tots ho farem, segur! En l'àmbit personal, vull millorar la meva presència al 3 i al 4de8; marcar-se objectius m'ajuda a motivar-me.

BIEL JUNCOSA I BAEZA | MARCO FUENTES BORREGO | PRIMER VENT I SEGONES MANS | VILANOVA I LA GELTRÚ | 2005

En Biel, més conegut com a 'Junkhy', va entrar a la colla l'any 2023, i va començar fent d'agulla. En poc temps l'equip de pinyes va optar per posar-lo en primer

vent per la seva força i llargada de braç. Durant aquest final de temporada ha començat a fer de primeres mans.

En Marco és un apassionat de la cultura popular des de ben petit; va entrar a la colla per Santa Tecla a Sitges l'any 2024, i des d'aleshores la seva passió i actitud pels castells l'han fet ser

una de les cares més visibles del jovent de la colla.

Com us va decidir per entrar a la colla?

J: A mi em va enganxar l'Unai el 2023; va ser més difícil que si hagués entrat aquest any, crec. La mitjana d'edat era més alta, però vaig aprendre molt de qui em va ajudar a fer el pas i de gent més experimentada, com l'Ibáñez.

M: El quatre de vuit de Sitges va ser la clau. Soc amic de l'Unai i el Junkhy, que van ser els primers del grup d'amics que van estar a la colla i no paraven de xerrar de castells. El xup-xup previ al 4d8 em va ajudar a fer el pas, i aquella setmana vaig anar a l'assaig i a l'actuació de la Fragata.

Ja éreu aficionats als castells abans d'entrar a la colla. Aquest fenomen és repetit entre la resta de jovent?

J: Mai havia fet castells, però a la Diada de les Neus sempre estava a primera fila veient la colla de la ciutat. No molta gent seguia els castells com nosaltres, tampoc crec que calgui ser un friki dels castells abans d'entrar, tot i que amb el pas del temps t'hi acabes convertint.

M: Jo ja venia d'una colla més petita i vaig fer el pas d'anar a la colla del meu poble, els Bordegassos. Entenc que la majoria de gent s'apropa a fer castells per l'interès de fer una activitat social amb més gent que pot conèixer o ja coneix (que ajuda més).

Cap a on creieu que va la colla castellerament parlant?

J: En l'àmbit social hem de continuar creixent amb el boca-orella, i de retruc el nivell casteller puja. L'assaig jove està molt bé i la gent aprèn molt.

M: Amb aquesta tendència ens espera un futur molt positiu. Estem tots molt animats i motivats; creiem que ajudarem la colla a tirar endavant i pujar el nivell actual. El canvi generacional no ha acabat; molta gent parla a Vilanova de voler venir, i en un futur serem molts més. Això sí, un cop tirat endavant l'assaig jove, crec que hem de fer el pas endavant amb les activitats socials, i fer-ne algunes dirigides principalment als joves.

Bateria de preguntes ràpides:

Un castell somiat.

J: El 3 de 9 amb folre.

M: El 4 de 8 amb l'agulla.

Una diada que no sigui la de les Neus.

J: La diada de l'Esperidió.

M: El dia de la colla.

Una plaça on no has actuat i voldries.

J: Plaça de la Font de Tarragona.

M: Plaça del Blat de Valls.

Una colla que no sigui la teva.

J: Capgrossos de Mataró.

M: Jove de Tarragona.

Un castell objectiu per l'any que ve.

J: Torre de 8 amb folre.

M: El 5 de 8.

EL FUTUR PASSA PELS SOCIS

Kanco Ràfols i Cabrisses i
Miquel Àngel Arnal Avinyó

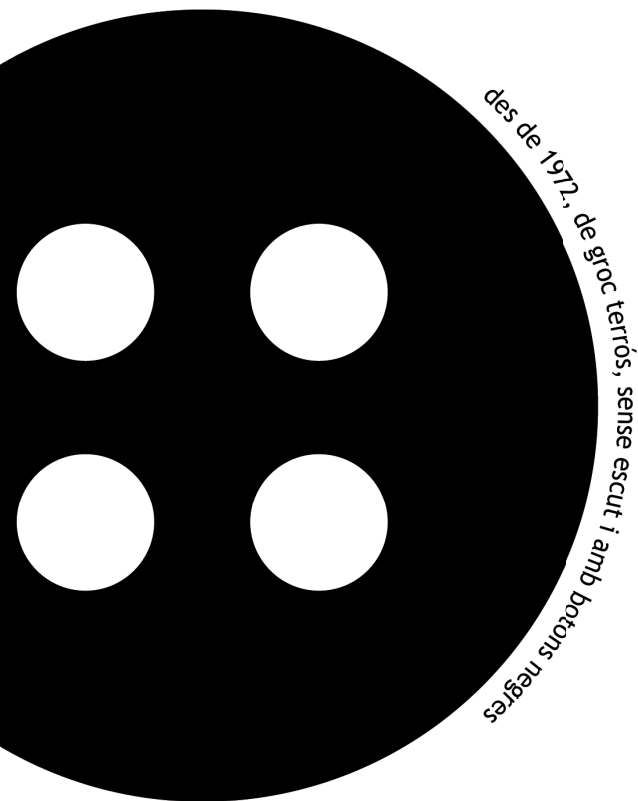
La “clàssica de 8”; de la Diada de les Neus ha estat el moment més dolç d’aquesta temporada que acomiadem. Feia sis anys d’una actuació com aquesta. I això ha succeït en un any amb un problema gros, com és el fet de no haver pogut disposar del local. I això ens ha condicionat, i molt. Hem trobat una bona alternativa per poder assajar -els Josepets, quin gran lloc d’assaig!-, però molts hem trobat a faltar aquelles estones del “post assaig”: les tertúlies, la cerveseta, la partida de cartes, les bromes al pati, algun vídeo. Molts hem trobat a faltar fer algun esmorzar o sopar a casa nostra, veure algun partidet per la tele, o passar per allà entre setmana a veure qui hi ha... Realment es troba molt a faltar. És una part importantíssima per la cohesió i el creixement de la Colla. I, a part de lamentar-nos, caldrà trobar solucions.

I qualsevol solució passa per la necessitat d’enfortir la nostra capacitat negociadora. I per fer possible això, ens cal consolidar-nos potencialment per fer front a probables alternatives a la situació actual. Caldrà afrontar futures inversions i, per tant, necessitem ser prou solvents per fer-hi front. Una mane-

ra que se’ns acut és animar-nos a fer-nos, tots, socis; i buscar-ne on sigui, encara que no apareguin pels Josepets. Fer-se soci ens ha de comportar una sèrie d’obligacions, així com uns certs avantatges. Avantatges com ara trobar la possibilitat de desgravar la nostra quota de soci en un 80% i també la possibilitat de desgravar als nostres patrocinadors part de la seva col·laboració, si aconseguim convertir-nos en una associació declarada d’utilitat pública. També la reducció de preu en els diferents actes que organitza la colla (Carnaval, sopar de gala, etc.). I a més descomptes en certs comerços i serveis de la vila (Escola de Música -gralles i timbals-, concerts). Per dur a terme aquesta proposta necessitem sens dubte revisar els nostres estatuts.

No ens hem de conformar a esperar sis anys més a fer una altra clàssica de vuit pisos. Volem sentir més sovint l’espetec d’alegria de la darrera Diada de les Neus. La idea de treballar en la qüestió dels socis pot ser una bona ajuda. Què no haguéssim pogut fer enguany amb un espai adient per fer-hi tertúlia, debats, passar-hi bones estones... És a dir, fer-hi vida, fer-hi colla!

AGRAÏMENTS:

Juan Luis Ruiz López	Aina Sanz Oliva
Eva Bolaño Creus	Xènia Castelló Flores
Iñaki Baños Bezares	Biel Juncosa i Baeza
Mario Marco Solà	Marco Fuentes Borrego
Pere Ferrando Romeu	Kanco Ràfols i Cabrisses
Xènia Juncosa Llorente	Miquel Àngel Arnal Avinyó
Unai Estévez Muñoz	Miren Diodati Cobos
Marcel Solís Rubio	

Fotografies: Marc Gàlver Lacruz, Joan Casanovas Campos, Mayuri Elena Casanovas, Víctor Capdet Montesinos i Maite Gomà Farràs

PATROCINADORS:

